

Zingst i że kósza na dalsze utrzymanie nie będą mu już płacone. Człowiekowi powołanemu na łożo śmiertelne na obcy wypise wśród obcych ludzi oświadczać w takiej chwili coś podobnego, jest to sposób postępowania, którego nie chcą nazwać parlamentarnie, aby nie popaść w zatarg z marszałkiem.

Panowie! Jestem tego zdania, że jeżeli rząd takie przedsięwzięcie środki i internuje ludzi w takich okolicznościach, to ma także obowiązek dawać im pomoc. Duchownemu temu dawał rząd dopiero od 15 października r. b., gdy już kilka miesięcy internowanym był na wyspie Zingst, żąpano, a zniósłszy internat, już dawał ją zaprzęstał, chociaż ksiądz ten wyspy Zingst jeszcze opuścić nie mógł, gdyż choroba przykuwała go do łoża. Jeżeli tego rodzaju surowe środki przedsięwzięcie rząd, to sądzę, że mamy obowiązek wyświecać tu tego i prosić ministra, o którym jestem przekonany, że nie pochwali takiej surowości, aby nakazać w przyszłości łagodniejsze postępowanie w podobnych przypadkach.

Panowie! Opuśćmy ten przedmiot celem powrócenia w kilku słowach do stosunków, które w nieszczęśliwej parafii kościńskiej dzisiaj jeszcze ciągle zachodzą. Sprawą tą zajmowaliśmy się na przeszłej sesji tak dostatecznie, że nie wróć już do owych rozpraw. Przypomnieć sobie, panowie, że główna skarga przeciw temu była skierowana, że parafianie kościńscy zmuszani zostali wchodzić w stosunki urzędowe z rządowym proboszczem Brenkiem a mianowicie przy pogrzebach.

Po odbytych w tej izbie dyskusji nad tą interpelacją nie doznał parafianie ci żadnej ulgi, przeciwnie widzieli się zmuszeni chować swych zmarłych po za parafią. Do tego służy im zupełne prawo, gdyż § 456 Powszechnego prawa krajowego II część II tytuł nadaje każdemu parafianowi prawo do wybierania grobu dla siebie i dla swej rodziny i po za parafią. Radca ziemiański nie mógł więc owych ludzi w swoim powiecie zmusić, aby to czynili, lecz przysparzał im trudności i dla tego prosi p. ministra, aby i w te sprawy wejrzał i zaopatrzył radcę ziemiańskiego w odpowiednie rozporządzenie, aby owych ludzi nie dręczyło niepotrzebnie. Od ludzi tych np. żądają, aby, jeżeli chcą pochować swych zmarłych po za parafią, przyszli po paszport dla zmarłego — co wcale nie jest potrzebne, jeżeli w obrębie powiatu zostanie pochowany; a za ten paszport musi każdy, czy bogaty czy ubogi, płacić 6 marek; co w obec smutnych stosunków, w jakich parafia ta w ogóle się znajduje, jest wielce uciążliwym, i sądzę, że radca ziemiański, wystawiając ludziom owe paszporty, mógłby spokojnie kosztu te umorzyć. Żądają od ludzi, aby, jeżeli ciała swych krewnych po za parafią chowają, wywozili takowe z miejsca rodzinnego w podwójnych trumnach; sądzę, że rozporządzenie to jest zupełnie niepotrzebne, choć w pewnym sensie odpowiada rozkazowi gabinetowemu z dnia 9 czerwca 1883 r., gdyż przy małej odległości, w której ciała w ogóle się chowają, trumna podwójna mniejszego jest znaczenia.

Chciałbym dalej, panowie, zwrócić uwagę p. ministra na to, że, ponieważ na posiedzeniu tej wysokiej izby z dnia 25 stycznia 1878 uchwalonem zostało, iż wedle położenia prawodawstwa komisarz dla zarządu majątku arcybiskupstwa nie ma prawa skazywania duchownych na kary egzekucyjne, należy, aby regencya poznańska, która tak wielkie sumy niestusznie i nieprawie od duchownych ściągająca, zwróciła im te pieniądze. Zwracam dalej uwagę na to, jakie trudności spotykają nas na każdym kroku u urzędników starych. Urzędnicy ci, panowie, dręczą lud po wsiach zupełnie niepotrzebnie; całemi godzinami muszą ludzie niekiedy czekać, zanim mogą w urzędzie stanu złożyć swe doniesienie, i dla tego sądzę, iż rzeczą byłoby konieczną, aby p. minister urzędnikom stanu naszej prowincji odczytać nakazał, aby w niedzielę byli przystępnymi dla ludzi z dalszego oddalenia, aby ci mianowicie ludzie, co są w służbie, w wolnych tych dniach mogli załatwić swe interesa u urzędników stanu.

Muszę dalej wskazać na to, że władze policyjne u nas przy agitacji wyborczej zupełnie bezprawnie, że się tak wyrażę, agitacja wyborczą prowadzą. Sądzę, że władze policyjne są na to tylko, aby dawały opiekę obywatelom państwa, lecz że się nie powinny mieszać do walki stronnictw. Gdy u nas odbywa się wybór, natenczas wszyscy urzędnicy, począwszy od radcy ziemiańskiego aż do zandarma i ostatniego policjanta, są czynnymi, werbując dla kandydata rządowego i robiąc na rzecz jego propagandę. To nie słusznie, i sądzę, że i w tym względzie byłoby na czasie, aby pan minister nakazał wędzić urzędnikom.

Wskazę dalej na to, że rozmaite nasze stowarzyszenia, choć się zgła nie zajmują sprawami politycznymi, zawsze jeszcze stoją pod dozorem władzy policyjnej. Gdy chcemy zajmować się polityką, natenczas mamy obzerne do tego pole, możemy zwoływać zebrania, na których rozprawić możemy o sprawach naszych politycznych. Lecz kiedy zebrania, na których o niczem innem się nie mówi jak o gospodarstwie, jeżeli stowarzyszenia agronomiczne, jeżeli stowarzyszenia, które się kasowością trudnią, ulegają wciąż jeszcze nadzorowi policyj, to sprawa to pomiędzy ich członkami tyle złej krwi, że i w tym względzie należałoby, aby pan minister zmianę zaprowadził.

W inne skargi, panowie, zapuszczać się nie będę, ponieważ sądzę, że koledzy moi wrócą jeszcze do tego. Kończę więc, prosząc pana ministra, aby, wierni dane mu tu tak często słowu swojemu, nakazał także urzędnikom w prowincji mojej odczytać, aby w lojalny sposób zajmowali się wykonywaniem praw. Przypominam mu, że lojalność wedle starego przysłowia francuskiego łączą się zawsze powinna z wspaniałomyślnością. Przypominam panu ministrowi, że, gdy ksiądz i parowie francuzcy składali przysięgę, wzywano ich, aby przysięgali: „Vous promettez de vous comporter comme un loyal et magnanime pair.“ W tym względzie proszę także, aby pan minister przykazał władzom swoim, aby lojalnie, wspaniałomyślnie i przystępnie w obec poddanych państwa występowały.

(Brawo! na stronie posłów polskich.)

Na powyższą mowę odpowiedział minister hr. Eulenburg, co następuje:

Panowie! Rząd wykonywał prawa zawsze lojalnie i wątpić należy, aby przytoczone przez poprzedniego mówcę przykłady mogły udowodnić nielojalności praktyki rządowej. Większa część skarg przytoczonych przez poprzedniego mówcę nie było wcale kwestionowaną lojalnego zastosowywania praw. Nasamprzód była mowa o zastosowaniu prawa z 4 maja 1874, dotyczącego nieprawego wykonywania urzędów duchownych i kościelnych. Kary, jakimi zagraża odnośna ustawa są czworaki: baniacy, internowanie, odejście praw obywatelstwa i wydalenie z obrębu państwa. Mówca poprzedni twierdził, że prawo to zastosowywaniem było z nadzwyczajną surowością. Zwracam najpierw na to uwagę, że przypadki zastosowania dwóch ostatnich nieśurowszych środków były bardzo rzadkie oraz że internowanie takie tylko w pojedynczych przypadkach było zastosowaniem. Najwięcej było przypadków wydalenia. Co się tedy dotyczy sposobu

internowania, to jestem faktycznie tego przekonania, że opis poprzedniego mówcy obchodzenia się z wikaryuszem Ruszkiewiczem nie jest zupełnie zgodnym z prawdą. — Wyspa Zingst nie jest może upragnioną i przyjemną miejscem pobytu (wesołość), ale aby była niezdrową co do klimatu, tego nie udowodniono jeszcze, a że wikaryusz Ruszkiewicz tam zachorował, nad czem boleję, to nie należy kłaść tego na rachunek klimatu, lecz przypisywać raczej okolicznościom, które każdego spotkać mogą. Mówca poprzedni opowiadał następnie zgodnie z prawdą, że na prośbę wikaryusza Ruszkiewicza zniósł rząd internat. Zakomunikowano mu ten dekret i władza naturalnie musiała go równocześnie powiadomić o tem, że przez zniesienie internatu nie znosi się równocześnie wydalenie z prowincji poznańskiej. Mówca poprzedni przedstawił nam w ten sposób rzeczy, jakoby choremu człowiekowi, nie mogącemu się jeszcze wolno poruszać, oświadczone, że odjęto mu dalsze środki utrzymania. — Temu nie mogę wierzyć. (Głos: To jest faktem!). Nie mam przed sobą odnośnego sprawozdania, ale środki na utrzymanie będą mu dawane, póki nie opuści wyspy Zingst. Powiedziano dalej, że prawo zastosowano i do księży — do których go wcale zastosować nie było można. Tak — panowie — leży to w naturze prawa — że czasami może być także fałszywie zastosowaniem. — Rząd w takich wątpliwych przypadkach odwoływał się zawsze do wyroków sądowych i przechodził wszystkie instancje. Co się dotyczy stosunków kościńskich, to mówca poprzedni zgodził się pewno zenną, że przy przewożeniu ciał muszą być uwzględnione sanitarno-policyjne przepisy i przy małych oddaleniach. Co do nadzorowania politycznych towarzystw, to muszę przytoczyć przypadek, z którego się przekonacie, panowie, że trzeba nadzorować i takie towarzystwa, które na zewnątrz wydają się być towarzystwami fachowymi. Jedno z różniczych towarzystw, o którego nadzorowaniu dawniej była mowa, mieści w swoich statutach ustęp, że zadaniem towarzystwa jest opiekowanie się interesami polskiej ludności. Pozostawiam do osądzenia panom — co rozumieć należy przez publiczne, polityczne sprawy lub nie. Wedle mego przekonania są to publiczne, polityczne sprawy, które nadzorować nakazuje nasze prawo o stowarzyszeniach. (Okłaski.)

Wiadomości urzędowe.

Nauczycielowi zwyczajnemu przy gimnazjum w Wiesbaden dr. Janowi Fryderykowi Ludwikowi Adamowi nadany został tytuł nauczyciela wyższego.

Korespondencja Dziennika Poznańskiego.

Peszt, 10 grudnia.

Ostatnie obrady delegacji austriackiej przed zamknięciem jej posiedzenia. — Oświadczenie delegatów polskich. — Obrady delegacji węgierskiej.)

Delegacja węgierska rozpoczyna dopiero rozprawę o polityce rządu w sprawie wschodniej oraz o połączonej z polityką zagraniczną projektach rządowych, mianowicie o budżecie ministerstwa spraw zagranicznych i kredytach żądanych na utrzymanie zajęcia Bośni i Hercegowiny.

Zanim zdążył pójść na obrady delegacji węgierskiej, opisał pokrótce winienem tymczasowe zakończenie 7 bm. rozpraw delegacji austriackiej i odczytanie ich do 14 bm.

Wspomniałem już, że w końcu dyskusji o polityce zagranicznej na wieczornym posiedzeniu 6 bm. zabierali kolejno głos wszyscy trzej ministrowie wspólni. Mianowicie minister skarbu Hoffman zbił za stanowiska finansowego twierdzenia „wiernokonstytucyjnych“ delegatów, wykazał bezasadną pesymistyczność zapatywań p. Herbsta, który między innemi twierdził, iż papiery austriackie stoją gorzej od rosyjskich. Minister wojny Bylandt starał się udowodnić że stanowiska wojskowego, że gdy władza Porty stała się zupełnie bezsilną w północnej połowie półwyspu bałkańskiego, monarchia austriacko-węgierska musiała zająć Bośnię i Hercegowinę dla obrony Dalmacji i w ogóle całej swej południowej granicy, na którą atak byłby bardzo niebezpieczny w chwili, gdyby równocześnie monarchia działała musiała na swej północnej lub wschodniej granicy. — Nadto zajęcie Bośni i Hercegowiny daje Austrii bardzo ważne stanowisko obronno-zacnepe na półwyspie bałkańskim, stanowisko nieodzowne w obecnym położeniu rzeczy w Turcji.

Wreszcie minister spraw zagranicznych, hr. Andrassy, w całogodzinnej mowie udawał faktami, jak myślnem jest twierdzenie wypowiedziane w adreśie izby poselskiej i w sprawozdaniu komisji delegacyjnej, jakoby rząd a szczególnie on zawiódł ciała parlamentarne twierdząc, że monarchia nie zajmie nigdy Bośni i Hercegowiny. Zdania takiego nigdy nie wypowiedział; przeciwnie, przytoczył mówca z protokołów odpowiedzi swoje dane w komisji budżetowej w grudniu r. z. i w marcu r. b., w których wyrażał swój zdanie, iż w razie, gdy Turcja nie będzie mogła tych krajów utrzymać, musi zająć je Austria. Przytoczył mówca dalej interpelację, wniesioną przez posłów polskich dnia 6 czerwca roku bieżącego w izbie poselskiej, która skupiała się w pytaniu: czy Austria, zajmując Bośnię i Hercegowinę, wykonałaby to w porozumieniu z Rosją jako równoległe z nią działanie czy też w porozumieniu z mocarstwami, które podpisały traktat paryżski; odczytał następnie odpowiedź rządu i komentarz, jaki do tej odpowiedzi dał monitor p. Herbsta, Neue freie Presse, który to dziennik z odpowiedzi rządowej wnosił, iż Austria zajmie Bośnię i Hercegowinę, lecz w porozumieniu z wszystkimi mocarstwami. Zbił dalsze zarzuty czynione postępowaniu rządu na Wschodzie a wypowiedziane w sprawozdaniu komisji i w mowach delegatów wiernokonstytucyjnych, lecz czas nie pozwala streszczać mi tej mowy, która silnie zrobiła wrażenie, tak iż nikt następnie nie słuchał sprawozdawcy komisji p. Schaupa. Później delegacja bez rozprawy i bez zmiany uchwała budżet ministerstwa spraw zagranicznych.

Nazajutrz 7 b. m. przyszedł pod rozbiór delegacji austriackiej wniosek większości komisji, aby przejść do porządku dziennego nad projektem rządowym względem kredytu na utrzymanie Bośni i Hercegowiny w 1879 r. z. p. w. z. z powodu, iż zajęcie nastąpiło na mocy traktatu berlińskiego, który dotychczas nie jest przyjęty przez radę państwa, a wyznaczyć sumę ryczałtową 15 milionów złr. na utrzymanie wojsk w Bośni i Hercegowinie. Równocześnie przedstawiony był delegacji wniosek mniejszości komisji, aby zważając, iż projekt rządowy nie jest dostatecznie uzasadniony, nie wchodzić teraz w jego rozbiór lecz wyznaczyć tymczasowo sumę ryczałtową 20 milionów złr. na utrzymanie wojsk w Bośni i Hercegowinie w 1879 r.

Przeciw wnioskowi większości komisji, której sprawozdawcą był p. Herbst, przemawiali Lienbacher (z Salzburga) i delegat polski Kabat, wykazując z stanowiska prawnego, iż delegacye wspólne mają wyłączne prawo orzekać o kierunku polityki zagranicznej i o traktatach takich, jak berliński. Piszac o tej sprawie w dawniejszych listach, przytoczyłem główne w tym względzie dowody.

Następnie zabrał głos del. Grocholski i złożył następujące oświadczenie:

„Zabieram głos, aby oświadczyć, dla czego moi rodacy i ja głosować będziemy za wnioskiem mniejszości. Oprócz wskazanego już stanowiska naszego prawnopolitycznego, skłaniają nas do tego następujące powody. — Nie chcemy, aby rząd był zagnany z mniejszą liczbą wojska w Bośni i Hercegowinie przed upływem terminu wyznaczonego w traktacie berlińskim do wyprowadzenia wojsk rosyjskich z krajów tureckich, nie chcemy także, aby rząd był zagnany zwoływać przed wspomnianym terminem delegacye w celu, iżby przyzwołyły na nowy kredyt na utrzymanie wojsk w Bośni i Hercegowinie. Z ważnych powodów uważamy za użyteczne, aby sesja delegacji odbywała się równocześnie z terminem wyznaczonym Rosji do wyprowadzenia wojsk z Bośni i Hercegowiny. Właśnie wtenczas będzie chodziło o istotne wykonanie traktatu berlińskiego.“

Po tem oświadczeniu i po głosie p. Herbsta za wnioskiem większości komisji delegacya znaczną większość głosów przyjęła wniosek mniejszości. Za wnioskiem tym głosowali delegaci polscy, delegaci z Dalmacji, Krainy, Bukowiny, Tryestu, Salzburga, Tyrolu i delegaci izby panów.

Delegacya austriacka załatwieniem tej sprawy ukończyła swoje czynności, ale nie mogła jeszcze zamknąć swych posiedzeń, ponieważ delegacya węgierska nie uchwalała jeszcze niektórych działów budżetu, a dopiero po wymianie ostatecznych „nuncy“ pomiędzy delegacyami i po przekonaniu się, że uchwały obu są zgodne lub po usunięciu różnic przez wspólne głosowanie obu delegacji, może każda uchwalić w trzecim czytaniu i w całości budżet wydatków wspólnych. Z tych powodów delegacya austriacka zamknęła swoje posiedzenia do 14 bm., dopóki węgierska nie poweźmie wszystkich uchwał, rozstrząsnąwszy budżet ministerstwa spraw zagranicznych.

Delegaci austriaccy odjechali lub odjeżdżają dziś do Wiednia, gdzie dzisiaj w izbie poselskiej austriackiej odbędzie się tylko formalność pierwszego czytania projektu rządowego o przedłużeniu na rok jeden ustawy o służbie wojskowej, która przestaje obowiązywać z końcem grudnia, oraz pierwsze czytanie traktatu berlińskiego, jutro zaś dopiero wybierze izba komisją, która ma rozstrząsać ów traktat! Dnia 14 bm. powrócą tu członkowie delegacji austriackiej dla uchwalenia w trzecim czytaniu budżetu i zamknięcia posiedzenia.

Delegacya węgierska na posiedzeniu publicznym dnia 8 bm. wysłuchiwała najprzód nuncy zawiadamiających ją o uchwałach delegacji austriackich; następnie na wniosek swej oddzielnej komisji postanowiła zmienić niektóre swoje uchwały odpowiednio uchwałom delegacji austriackiej, natomiast utrzymała trzy ważniejsze swoje uchwały, które różnią się od uchwał delegacji austriackiej. Mianowicie pozostała przy uchwałach: 1) wyznaczenia 127,000 złr. na utrzymanie koni dla części kapitanów w piechocie; 2) pieniędzy potrzebnych na powiększenie kadrow inżynierii; 3) 300,000 złr. na rozpoczęcie budowy nowego okrętu pancernego. Zdaje się przeto, że przyjdzie do wspólnego głosowania obu delegacji, aby rozstrzygnąć te sporne pytania i usunąć różnice między uchwałami.

Dnia 9 bm. zebrały się połączone wydziały delegacji węgierskiej na obrady co do budżetu spraw zagranicznych i kredytów na zajęcie Bośni i Hercegowiny. Sprawozdawca jednej sekcji p. Hegödis wniósł, aby wyznaczyć tymczasowo 20 milionów złr. na utrzymanie wojsk w Bośni i Hercegowinie w r. 1879, tj. taki wniosek, jaki przyjęła większość delegacji austriackiej, uchylwszy wniosek Herbsta. Ten wniosek Hegödisa z małą zmianą przyjęły połączone wydziały delegacji węgierskiej.

Izba poselska węgierska na wczorajszym swem posiedzeniu odrzuciła wniosek Daniela Iranyiego, który żądał, aby wziąć pod rozprawę traktat berliński. Po przemowach Tiszy i posta Czernatonyego odrzucono wniosek znaczną większością bo 151 głosami przeciw 96, pomimo że Albert Apponyi i Zsedenyi przemawiali gorąco za wnioskiem.

Na dzisiejszym posiedzeniu delegacji węgierskiej odczytał tylko sprawozdawca połączonych wydziałów delegacyjnych, Władysław Szögyény-Marich sprawozdanie co do kredytu nadzwyczajnego na utrzymanie wojsk w Bośni i Hercegowinie w r. 1879 i postawił w imieniu tychże wydziałów wniosek, który wyżej przytoczyłem. Wniosek ten, który będzie z pewnością przyjęty, przyjdzie jutro pod rozprawę, przeto jutro rozpocznie się w delegacji węgierskiej dyskusja o polityce zagranicznej.

Sprawa wschodnia.

Komisja mieszana, zajmująca się oznaczeniem granic Bułgarii i Rumelii wschodniej, — doznała w pracy swej niespodzianej przeszkody, — w skutek której musiała powrócić do Carogrodu. — Komisja zdążyła właśnie do Derbentu, miejscowości stanowiącej punkt wyjścia dla południowo-wschodniej granicy Bułgarii, kiedy jej doniesiono, że gromada Bułgarów przygotowuje się do gwałtownego napadu. Turcy zamierzają o tem zająć następujące sprawozdanie: „Donoszą nam o wypadku wielkiej doniosłości, który się wydarzył w Rumelii wschodniej. Wojskowa komisja, wyznaczona dla odgraniczenia tej prowincji, została podczas swego zajęcia nagle napadnięta ze strony kilku tysięcy Bułgarów, mężczyzn, kobiet i dzieci. Mężczyźni byli uzbrojeni w strzelby. Tłum ten otoczył komisarzy, dając im do zrozumienia, że Bułgarzy bezwarunkowo odrzucają władzę turecką. Tłum przybrał w końcu postawę tak groźną, że komisja nie zdołała dalej prowadzić swych robót i musiała powrócić do Carogrodu. Po drodze dopędzili komisarzy wysłańcy rosyjskich władz wojskowych z prośbą, aby pod osłoną kilku szwadronów kozaków powrócili na pole swej działalności. Propozycja ta została naturalnie odrzucona a komisja wróciła do Carogrodu, aby przed reprezentantami europejskimi wnieść zażalenie z powodu tego wypadku.“

O konferencji posłów w Carogrodzie, której zadaniem jest dokonać tego, czemu nie podołała komisja wschodnio-rumelska, pisze N. fr. Presse: Według najnowszych wiadomości z otomańskiej stolicy, mało jest nadziei, aby członkowie komisji zgodzili się w swoich zdaniach, jeżeli nie zechcą przyjąć na ślepo to, czego żąda Rosya. Ks. Kobanow stara się gorliwie u Porty o zawarcie stanowczej konwencji. Niecierpliwość jego wzrasta ciągle. Nie przestaje też dawać Wysokiej Porcie u-

spokajających zapewnień. — Ale co znaczą takie zapewnienia rosyjskie, wiemy, powiada ten dziennik, z doświadczenia. Tylko dyplomacya europejska dotąd jeszcze rencyi poselskiej. Konferencya ma być niejaka wyższą instancją komisji wschodnio-rumelskiej. Porozumienie w łonie konferencji jest prawie niepodobniestwem, albowiem poseł angielski domaga się jak najszybszego wypełnienia warunków traktatu berlińskiego, podczas gdy rosyjski występuje codziennie z nowymi żądaniem i nowe podnosi trudności. Azaliż Kobanow i Layard porozumieją się łatwiej niż Drummond, Wolff i Czeretlew?

NIEMCY.

* Berlin, 12 grudnia. Dzisiejsze posiedzenie izby deputowanych poświęconem było dalszym obradom nad etatem ministerstwa spraw wewnętrznych. Do głosu zapisał się najpierw poseł Sybel, który wystąpił głównie przeciw zarzutom obwiniającym „Deutscher Verein“ o szkodliwe agitacye oraz przeciw zarzutom demoralizującego wpływu walki kulturalnej na urzędników. Zdaniem posła Sybla „Deutscher Verein“ nie występował wcale w charakterze denuncjatora. Również nie prawdą jest, że urzędnicy, którzy w walce kulturalnej s'angeli po stronie rządu, mniej byli kontrolowani aniżeli inni, skutkiem czego wielu z nich ukaranych zostało za przysławienie sobie kasowych pieniędzy. Zarzuty tego rodzaju, które nie dadzą się udowodnić i dają tylko do szkolenia na dobrą sławie przeciwnikowi, należy napiętnować jak najmocniej. Cóżby np. powiedział poseł Bachem i jego przyjaciele polityczni, gdyby z licznych przewinień katolickich duchownych pod względem moralności i czystości chciano wnioskować, że kościół katolicki jest instytucją wątpliwie wartości, albo że przełożeni duchowni za mało dają baczenia na moralne prowadzenie się swych podwładnych? Również nie jest uzasadnionym zarzut obwiniający rząd o niepotwierdzanie ultramontańskich urzędników komunalnych, bo pierwszym warunkiem samorządu jest szacunek dla prawa a rząd nie wypełnił swego obowiązku, gdyby potwierdzał na posadach burmistrzów ludzi, którzy jawnie odmawiają posłuszeństwa prawom państwowym.

Następnie przemawiał poseł nasz ks. dr. J. A. d. z. w. s. k. i, zając się na zbyt surowe zastosowywanie prawa dotyczącego banicy duchownych. Mowę tę podajemy w całości na czele pisma.

Poseł Schultz-Boosen scharakteryzował dalej na podstawie osobistego doświadczenia, obraz stosunków wywołanych w wschodnich prowincjach monarchii skutkiem postępowania radców ziemiańskich przekraczających swe atrybucye. Mówca prosi ministra, aby zwrócił baczną uwagę na postępowanie radców ziemiańskich i tam gdzie się tego okazało potrzeba, naprawił złe powstałe z przekroczenia atrybucyi urzędników.

Minister hr. Eulenburg oświadcza na powyższy zarzut, że objawisy tęsk ministerstwa spraw wewnętrznych zajął się gorliwie zadaniami swego wydziału i podnieść musi, że pominiawszy kilka poszczególnych przypadków, przy których starcia były nieuniknione, starając się radcy ziemiańscy wszędzie postępować wedle brzmienia prawa.

Poseł Rickert zwraca uwagę rządu na to, że przy ostatnich wyborach do parlamentu radcy ziemiańscy stawiali kilkakrotnie urzędowe kandydatury, i zapytuje ministra, czy pochwala takie postępowanie. Równocześnie zwraca mówca uwagę na niestosowne położenie, w jakie wprowadza radców ziemiańskich stanowisko ich jako odpowiedzialnych redaktorów dzienników urzędowych.

Minister hr. Eulenburg godzi się na to, że stanowisko odpowiedzialnego redaktora pisma nie odpowiada urzędowi radcy ziemiańskiego. Co się zaś tyczy twierdzenia mówcy jakoby w kilku przypadkach zastosowano system oficjalnych kandydatur, to musi temu zaprzeczyć. Jeżeli który radca ziemiański polecił kandydata w urzędowej formie, to naturalnie przekroczył granicę swych atrybucyi, ale fakt ten nie można nazywać oficjalną kandydaturą.

Poseł Windthorst z Meppen zauważa, że nie ma żadnej różnicy pomiędzy oficjalnymi kandydaturami używanymi we Francji a postępowaniem pruskich radców ziemiańskich. Mówca zaznaczyć musi, że rząd wielokrotnie używał wpływu swego na korzyść politycznych przyjaciół posta Rickerta. W ogóle zgadza się mówca z posłem Rickertem w tem, że w dziennikach urzędowych powinny być tylko umieszczane urzędowe ogłoszenia oraz anonsy dotyczące publicznej komunikacji i dla tego prosi ministra, aby w tym duchu zechciał poinformować radców ziemiańskich. Co się tyczy zarzutów posta Bachema, to minister nie odpowiedział na nie dostatecznie.

Poseł Bachem obstaje przy swoim twierdzeniu, że „Deutscher Verein“ denuncjatorską rozwijał działalność i powołuje się przy tem za znany proces Konitzera. Poseł Sybel ponownie odpiara ten zarzut twierdząc, że z aktów przytoczonego procesu nie można żadnego wysnuć dowodu na to, jakoby „Deutscher Verein“ zajmował się denuncjacją.

Na tem solwano posiedzenie odraczając dalsze obrady na piątek 10 godzinę rano.

FRANCYA.

* Paryż, 11 grudnia. Na porządku dziennym stoją obecnie wybory nowych senatorów, jakie się dnia 5 stycznia odbyć mają, jak nie mniej kwestya, czy klasa skoalizowanych stronnictw prawicy będzie w dniu tym tak zupełną, że się koalicja ta rozbije a powstałe ztąd frakcyje pojedyncze nie będą miały żadnego znaczenia parlamentarnego. Tak bonapartyści jak legitymiści wszelkich dokładają starań i wszystkie poruszają sprężyny, aby swoich przeprowadzić kandydatów; pierwsi nadto starają się na uczczech publicznych przechwałkami dodawać otuchy swym zwolennikom i obudzić w nich nadzieję rychłego powrotu cesarstwa. Dla tego odzywa się do nich République Française w te słowa: „Obchodziliście uroczystość dzień 10 grudnia 1848; za-niechajcie starania, bo już nigdy nie zbierzecie dla drugiego Napoleona znowu 6 milionów głosów. Większość ta została zdobyta podstępem, groźbami, kłamstwami i dwuznacznością postawionych pytań: raz się to udało, ale nie uda się więcej!“

Prawica zresztą senatu oddaje się złudzeniom, jakoby w ministerstwie największą panowała niezgoda; wedle niej poróżnił się p. Dufaure z p. de Marcère, a przytem ma wpływ Gambetty szkodliwie oddziaływać na machinę rządową, dla czego też spodziewają się, że przesilenie nowe jest nieodzowne i nie dalekie. Ztąd też pochodzi, że wszelkich używają sztuczek i manewrów, aby tylko odwieść obrady nad budżetem i jego uchwalenie. Nie dziwić się więc, jeżeli w obec tego odzywają się w lewy znowu głosy, że ministerstwo z 16 maja należy koniecznie proces wytoczyć, choć izba od tego zamiaru już dawno była odstąpiła.

Wskazywana nad gabinetowa nie odbyła się wczoraj, przez gabinet p. Dufaure wziął dwudniowy urlop, że odbyć się miał ślub syna jego Amara Thomas, córką bogatego właściciela ocalałego obradującego nad wnioskiem deputowanego aby przeznaczyć na odbudowanie Tuileryów w fr. użyto na gmach biblioteki narodowej, w tym wnioskiem.

Wskazywana nad gabinetowa nie odbyła się wczoraj, przez gabinet p. Dufaure wziął dwudniowy urlop, że odbyć się miał ślub syna jego Amara Thomas, córką bogatego właściciela ocalałego obradującego nad wnioskiem deputowanego aby przeznaczyć na odbudowanie Tuileryów w fr. użyto na gmach biblioteki narodowej, w tym wnioskiem.

TURCYA.

Wskazywana nad gabinetowa nie odbyła się wczoraj, przez gabinet p. Dufaure wziął dwudniowy urlop, że odbyć się miał ślub syna jego Amara Thomas, córką bogatego właściciela ocalałego obradującego nad wnioskiem deputowanego aby przeznaczyć na odbudowanie Tuileryów w fr. użyto na gmach biblioteki narodowej, w tym wnioskiem.

Telegramy.

(Z biura Wolffa.)

Wskazywana nad gabinetowa nie odbyła się wczoraj, przez gabinet p. Dufaure wziął dwudniowy urlop, że odbyć się miał ślub syna jego Amara Thomas, córką bogatego właściciela ocalałego obradującego nad wnioskiem deputowanego aby przeznaczyć na odbudowanie Tuileryów w fr. użyto na gmach biblioteki narodowej, w tym wnioskiem.

Edwarda Burna Maldona, narodowości francuskiej, oskarżono dziś przed trybunałem policyjnym w Bow Street, że do podsekretarza stanu w ministerstwie spraw wewnętrznych, Liddella, i do lorda Lyons wystosował listy, w których grozi, że strzeli do królów.

Ruch w Towarzystwach.

W Szamotułach i Gostyniu w dniu 15 bm. t. j. w przyszłą niedzielę odbędą się wiece w sprawie oświaty ludowej. W takież samej sprawie odbędą się wale zebranie w Żninie w dniu 17 bm. t. j. w przyszły wtorek — na co zwracamy uwagę czytelników naszych.

W Krotoszynie wreszcie w dniu 17 bm. t. j. w przyszły wtorek o godzinie 2 po południu odbędą się wale zebranie kółek włościańskich. Na niem reprezentowane będą kółka włościańskie: krotoszyńskie, krotoszyńskie, pogorzelskie i sarbinowskie. Patron będzie na niem obecny. Program walnego zebrania tego następujący:

Pp. dr. Opiełiński będzie miał wykład „O pracy i o oszczędności”. Chosłowski: „O osuszaniu ziem”, patron Jackowski: „O wartości czasu”, Wł. Przyłuski: „O podatku od budynków”.

We Wrzesni w dn. 10 bm. odbyło się zebranie Tow. rolniczej średzko-gnieźnieńsko-wrzesińskiego. Przewodniczył mu Edw. hr. Poniński. Na zebraniu tém referował p. B. Chełmicki o hodowaniu kartofli a p. Skoraczewski o hodowaniu statystyką prowadzoną przez dwa lata ze stu odmianami kartofli przyczynił się wielce do objaśnienia rzeczonej hodowli; p. Łaszczewski z Grabowa referował o wystawie powszechnej rolniczej w Paryżu i wyrecze o owczarni zarodowej w Edrolles wraz z próbami wełny.

Przy wnioskach pomiędzy innemi mówiono o zawianiu Towarzystwa centralnego rolniczego do ułożenia petycji dokładniejszej o średzkiej celem zaprowadzenia cła od zboża z granicy sprowadzonego.

Na zebraniu tém było kilkunastu gospodarzy z kółka włościańskiego. Policyą reprezentował miejscowy burmistrz.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE I POTOCZNE.

POZNAN, 13 grudnia.

Na pogorzelskich miasta Dubina otrzymaliśmy za pośrednictwem pana Ziolkowskiego z Karolewa nr. 10 fen. 30, zebranych w Ostrorogu; razem złożono dotąd nr. 57 fen. 80.

Sprawozdanie policyjne. Zgubiono: mały złoty kolczyk; złoty pierścionek z brylantami; czarna portmonetkę z 2 koponami a 6 mr. banku rentowego i z 1 mr. 40 fen.; — znalazł brzozyński parol; czarny wachlarz malowany; złoty kolczyk; ćwierć losu nr. 43, 147 2 klasy 159 loteryi klasowej.

W środę wieczorem około godziny 5 i pół widziano tu przy zupełnie pochmurnym niebie meteor, który posuwał się w kierunku wschodnio-północno-wschodnim a zgaśł może w wysokości 1000 stóp po nad ziemią. Na wzmiankę zasługują, że meteor ukażący się zwykle tylko przy pogodnym niebie.

Dziś po raz pierwszy w obecnej zimie idzie krawatem Warty.

Kuryer Poznański ogłasza artykuł pod tytułem: „Skutki kultury w naszym archidiecezjach”, z którego przytoczamy następujące szczegóły: Obie archidiecezje straciły do końca zeszłego roku przez śmierć 85, w skutek ustaw majowych 91, przez dezercję, odstąpiło itp. 23, razem 199 duchownych, tak że z liczby 813, jaka była na początku 1874 r., pozostało tylko jeszcze 619 duchownych. W roku bieżącym ubyło przez śmierć w obu archidiecezjach 19, a mianowicie kanonik metropolitalny, 10 proboszczów, 4 wikaryuszy, reszta emeryci lub demeryci, tak że pozostaje jeszcze żyjących i czynnych duchownych 600. Liczba starokatolickich lub rzymskich duchownych nie pomnożyła się w ciągu roku ani o jednego. W końcu roku zeszłego było opróżnionych parafii w archidiecezji gnieźnieńskiej 25, w poznańskiej 54, razem 79; doliczwszy zaś do nich 6 parafii filialnych, 85. W roku bieżącym przybyło do liczby tej w archidiecezji gnieźnieńskiej 4 parafie: Kuczków, Makowski, Gnieńsk i Polanowice, w poznańskiej 6 (resp. 7): Łódź, Sławów, Łusowo, Łusiny, Wilczyca i Wilkowiec, z Gilez, razem 10 resp. 11 parafii opróżnionych. Ogólna więc liczba opuszczonych obecnie parafii dochodzi do 89 resp. 96. Ponieważ zaś obie archidiecezje mają razem 555 parafii, przeto została ich część jest już opróżniona. Liczba katolików w tych opuszczonych parafiach wynosi w archidiecezji gnieźnieńskiej 46,007, w poznańskiej 123,733 czyli razem 169,740. Z liczby tej ma w archidiecezji gnieźnieńskiej 16,312 a w poznańskiej 48,827 czyli razem 65,139 katolików jeszcze od czasu do czasu pomiędzy sobą ks. wikaryuszy, którzy, jak mogą, zaradają ich potrzebom duchownym, w każdym jednak razie pozostaje jeszcze 104,601 katolików zupełnie opuszczonych, w których parafiach żadnemu duchownemu pokazać się nie wolno, jeżeli się nie chcą narazić na kary, ustawami majowymi przewidziane.

Nad pozostałością zmarłego w dniu 5 grudnia 1877 r. śp. ks. proboszcza Bronisława Mąkego w Gnieźnie otworzył tamtejszy król. sąd powiatowy konkurs a zarządcą masy tymczasowym mianował kupca tamtejszego Karola Rosenberga. Odnosne obwieszczenie z dnia 9 grudnia rb. znajduje się pomiędzy inseratami dzisiejszego Dziennika.

Dobra ryckiejska Dolne stare Drzewce, położone w powiecie wschowskim i należące do porucznika Schoene, subhastowane zostały w sobotę; nabył je zaś dawniejszy właściciel S. Perkiwicz.

W Wierzbachach pod Szamotułami spaliło się czterolatnie dziecko, które matka w pomieszkaniu była zostawiła, gdy poszła z obiadem do meza swego.

W Gogolewie pod M. Górką ubito dnia 9 bm. w 5 pednienach 340 żuraw i trzech lisów. — Strzelców było 12. — Obszar opalony 4000 morg.

W więzieniu w Fordonie wypuszczono w tych dniach kobietę, która za otrucie dziecka swego skazana była na dożywotnie więzienie. W więzieniu przesiedziała lat 16, poczem ułaskawiona została.

Ospa wybuchła pomiędzy owcami dóbr ryckich Sukowy pod Strzelmem i gospodarza Wojciecha Hartsela w Rostrzembowie pod Kępną; parochy wybuchły pomiędzy owcami gospodarza S. Głinskiego w Wilatowie pod Gębami.

Powodu unieważnienia wyborów do reprezentacji miejskiej w Toruniu, o czym już wczoraj donosiliśmy pisał Gazeta Toruńska, co następuje:

W ostatnim czasie obiegły po mieście najrozmaitsze pogłoski o wszelkiego rodzaju nierégularnościach, które przy wyborach tych zajęły miały a które nawet odjeżdżającemu na sejm pruski pierwszemu burmistrzowi miały dać powód do oburzenia i nakazania ścisłego dochodzenia rzeczy, winy i winnych; z tem wszystkiem regencya z innych zupełnie powodów wybory uznała za nieważne, wcale zapewne nie mając powodu i sposobności do wchodzenia w materję, stanowiącą przedmiot owych pogłosek. Regencya wystarczała ta okoliczność, że w listach wyborczych uwzględniono jedynie podatek dochodowy i klasowy a nie wszystkie podatki państwowe bezpośrednio i według tego podziału na trzy oddziały uskutecznić.

Dziwna rzecz, że tego magistrat i jego urzędnicy wykonawczy, którzy od lat wielu mają z tą sprawą do czynienia, nie uwzględniłi samej, co naprowadza na pytanie, jak też bywało dawniej czasy, czy w poprzednich latach odpowiadano we wszystkim wymogom prawa.

Czeka nas więc cała praca wyborcza na nowo od rewizji list aż do głosowania, ku czemu terminy wnet wyznaczone być muszą przez magistrat.

Jubileusz J. I. Kraszewskiego w Pradze czeskiej. Stowarzyszenie młodzieży słowiańskiej w Pradze pt.: „Slavia” zamierzyło w dniu 11 grudnia urządzić wieczór na cześć J. I. Kraszewskiego. Czego podajemy bliższe szczegóły. W skład stowarzyszenia „Slavia” wchodzić prócz Czechów, Kroczi, Bułgarów, Serbów i inni Słowianie bawięcy w zakładach naukowych w Pradze, celem tego stowarzyszenia jest szerzenie znajomości dzieł, literatury wszystkich narodów słowiańskich — posiada ono znaczną bibliotekę, w której i literatura polska jest licznie reprezentowana. Co tydzień jeden z członków mia w odczyt z zakresu literatury słowiańskiej, po oczeku lub w innym języku słowiańskim. Bywają wice odczyty polskie, wy-

pracowane przez studentów polskich, należących do „Slavii”. Parę razy na rok urządzi „Slavia” publiczne obchody, poświęcone pamięci wielkich poetów lub zasłużonych pisarzy słowiańskich. Przed paru laty np. był obchód na cześć Mickiewicza, w którym brali udział prócz Polaków i Czechów, Serbowie, Bułgarowie i Chorwaci. Obchody te mają wielkie powodzenie u publiczności czeskiej. Program wieczoru na cześć J. I. Kraszewskiego jest bardzo uroczysty. Odbędzie się on w pięknej sali na wyspie Zofiadki. Pan Ed. Jelinek, znany tłumacz powieści polskich na język czeski, będzie miał odczyt o Kraszewskim. Z Polaków udali się do Pragi czeskiej na ten obchód znany poeta dr. Adam Asnyk z Krakowa, oraz ks. Marcelli Czartoryski.

„Wiek” z nowym rokiem rozpoczyna druk nowej powieści J. I. Kraszewskiego: „W starym piecu”.

Hr. Adolf Poniński rozstał się ze światem w Lipsku, gdzie przez lat dziesięć należał do najczynniejszych członków miejscowego „Verein für spirituelle Studien”. Leodyjski Messager, podając obszerny jego życiorys, nadmieniamy o jego nadzwyczajnej dobroczynności, praktykowanej szczególnie pomiędzy klasą wyrobniczą. Pisywał studia do Revue spirite.

W żadnym niezawodnie kraju nie poświęcają kupcy i rozmaitego rodzaju przemysłowcy tyle na anonsie pieniędzy jak w Anglii i Ameryce. Na dowód tego podajemy tu kilka szczegółów z zestawienia pewnego angielskiego biura anonsów. Profesor Holloway, stawny z zalecenia pigulek swego wyrobu, zaczął takowe polecać w gazetkach w 1837 r.; w 1842 r. wydał na ten cel 100,000 mr., która to suma doszła w 1845 r. do 300,000, w 1851 r. do 400,000, w 1855 r. do 600,000 a w roku minionym do 800,000 mr. Na wzmiankę zasługują tu pocieszający fakt, że profesor ów z zebranego w skutek tego ogromnego majątku nie mniej jak 11,600,000 mr. przekazał dobroczynnym zakładom. Handlarze garderobii Mosses & Son wydają od lat wielu rok rocznie 200,000 mr. na anonsie a równą sumę Rowland & Son za polecenie znanego ich olejku makassarskiego oraz dr. de Jonge za zalecenie tranu wiatrobitego. Na anonsowanie bielizny na pościel poświęcają pp. Heaf & Sons corocznie 120,000 mr., krawiec Nichols 100,000 mr. na ten sam cel a możnaby przytoczyć jeszcze nie jednego kupca, wydającego równą lub mało co niższą sumę. Najwięcej jednak anonsów ogłasza i najwięcej na ten cel wydaje pieniędzy handlarz drogerii i medykamentów Hambold w Nowym Jorku, bo 40,000 mr. tygodniowo jego anonsy ukazują się w nie mniej 3000 gazetach. Pewnego razu zapłacił 15,000 mr. za jeden wielki anons a inną raz oharował dziennikowi New York Herald w dniu, gdy wiadomość o zdobyciu Richmondu nadeszła do Nowego Jorku, 20,000 mr. za całą stronicę tej gazety; oferty tej jednak nie przyjął, ponieważ właściciel dziennika nie mógł w dniu tym całej stronicę oddać mu dyspozycji. W obec takich faktów nasuwa się sama przez się kwestya, czy tak nadzwyczajne wydatki na anonsie się opłacają? Odpowiedź na to dać przytoczeni powyżej, bo majątek p. prof. Holloway szacują ogólnie na 40 mil. mr. a każdy z reszty zebrał również wielki majątek. Najlepiej to dowód wymowy czernidła drukarskiego na polu handlowem!

Kalendarz. Jutro w sobotę dnia 14 grudnia Spirya bisk. i Nikazego męcz.; w kalendarzu słowiańskim Sławibora.

Wschód słońca o godzinie 8 minut 5, zachód o godzinie 3 minut 44.

Dnia 14 grudnia 1283 Przemysław zabija żonę Ludgardę. — 1349 Kanonik Baryczko utopiony w rozkaz Kaźmirza Wielkiego. — 1856 śmierć w Alepo Józefa Bema.

WIADOMOŚCI LITERACKIE.

Ruchu społeczno-ekonomicznego wyszedł z druku nr. 5 (Rok IV) i zawiera: O potrzebie rachunkowości. — Projekt do instrukcji dla kółek pożyczkowych zapisanych, podany przez patrona związku spółek zarobkowych (ciąg dalszy). — Związanie stowarzyszenia albo spółki i stosunek prawny członków pomiędzy sobą. — Szósty sejmik związku spółek zarobkowych i rezolucje na nim powzięte. — Uwagi o „Ulu” Towarzystwie wzajem. pom. w Poznaniu. — Rozmaitości.

Rólnika wyszedł z druku nr. 10 (Rok XI) i zawiera: A. Brochocki: W sprawie regulacji najmu. — Nowy szkólnik na życie i koniuz. — W. Tynecki: Plantacya wierzby koszykarskiej (dokonczenie). — Korespondencje. — Rozmaitości. Wiadomości bieżące. — Dział pytań i odpowiedzi. — Przegląd czasopism. — Ceny targowe. — Ogłoszenia.

Zygadnika ilustrowanego wyszedł z druku nr. 154. (Tom VI) i zawiera: Uruchomiony (drzeworyt). — Od redakcji. — Kronika tygodniowa. — Przegląd czasopism naukowych (dalszy ciąg). — Wystawa powszechna w Paryżu. — Korespondencja z Petersburga. — Sandomir i znaczenie w nim budowlę (z drzeworytem). Jan Jakób Rousseau (dalszy ciąg). — Wiersz (wiersz). — Mnich kaligraf (drzeworyt). — Z powodu przyszłorocznej wystawy sztuk pięknych w Monachium. — Przegląd polityczny. — Lista prenumeratorów na „Wybór dzieł J. I. Kraszewskiego”. — Tajemnica Stefani, powieść (dalszy ciąg). — Tabor cygański (drzeworyt). — Miłosierdzie (drzeworyt). — Pojęcia moralne i życie przyszłe w starożytnym Egipcie (dokonczenie). — Rafael i Michał Anioł. — Szkic A. Mucharskiego (drzeworyt). — Rebus. — Miłość i obowiązek, powieść z angielskiego (dalszy ciąg).

W tych dniach wyszedł z druku zeszyt Atenium za miesiąc grudzień rb. i zawiera: Służebności przysługujące włościanom w Królestwie Polskiem w obec obowiązujących przepisów z r. 1875. Przez Juliana Łepickiego. — Kresy ukraińskie po „Licholeciu” do „Ruiny”. Przez Aleksandra Jabłonowskiego. (Dokonczenie). — Filozofia dziejów i jej historia. Przez F. K. — Krzyż nad otchłanią. Studium kobiece. Przez Datyng. (C. d.). — Z archiwum Misiołowskiego. Przez Klemensa Kanteckiego. — Krytyka: Archiv für slavische Philologie, unter Mitwirkung von A. Leskien und W. Nebringer, herausgegeben von V. Jagić. Tom II, zeszyt I, 1877. Berlin, str. 200 w 8-cie w. przez Jana Karłowicza. — Błogosławieństwo na drogę życia. Przez T. I. Rolę. — Biblioteczka obrazkowa dla dzieci. — Baśnie i podania ludu polskiego K. Wł. Wojcieckiego, z ilustracjami Wład. Szymanowskiego. Przekł. Twardowski, in 4-to, str. 11, Warszawa. Nakł. Ferd. Hölske r. 1879. — Powiastki i nauki dla Stasia i Jadwisi, przez Zofię z Rymanowa, z wielu rycinami, w 8-cie, str. 151, Warszawa. Nakład Ferd. Hölske r. 1879. — Pamiętnik Laury, upominek babuni dla dorastających dziewczynki, naśladowany przez Felicyę Szymanowską, z rycinami w 8-cie, str. 131, Warszawa. Nakł. Ferd. Hölske 1877. — Ziemia i jej mieszkający, tom II. Europa północno-wschodnia, przez Stanisława Strojnowskiego, z rycinami, w 8-cie str. 317, Warszawa. Nakł. Ferd. Hölske r. 1879. — Feliks Witkowski. — Ruch spółek zalazkowo-wkladowych w guberniach północno-zachodnich, przez Jana Karłowicza. — Kronika naukowa, przez Bruna Abakanowicza. — Kronika miesieczna.

PRZYBYLI DO POZNANIA

dnia 12 grudnia.

BAZAR. Niegolewski z Włociszewek. Dr. Bojanowski z Kościana. Świnarski z Golaszyna. Zabłocki z Rybna. Łącki z Konina. Pani hr. Mielińska z Lwna. Roeder z żoną z Kościana. Zychliński z Twardowa. HOTEL P. D. CZARNYM ORŁEM. Strzydomski z Sulęcina. Janczakowski z Radomia. Szulcowski z Bogusiewa. Szulcowski z Bobrownik. Müller z Krakowa. Gierachberg z Chwaliszewa. Adamczewski z Ruszborza. Brühl z Krosna. Rogaliński z Żnina. Chmielewski z Jaraczewa.

Ostatnie telegramy.

(Z biura Wolffa.)

London, 13 grudnia. Morning Advertiser donosi z Bombaju pod dnem 12 bm.: Oficer afgański przybywszy do obozu angielskiego, wezwał generała angielskiego, aby wyruszył ku Kabulowi dla utworzenia nowego rządu potrzebnego w skutek ogólnego powstania przeciw władzy emira. — Telegram Times'a z Kettah z dnia 12 bm. donosi, że załoga Kandaharu wzmocniona została przez regularne wojska z Heratu i turkomański konnicę.

Bern, 13 grudnia. Bund donosi, że rada związkowa odebrała dziennikowi Avantgarde, szeregami idee socjalistyczne, debity pocztowy i napomniła na kładce, aby przestał tymczasowo wydawać dziennik — gdyż w przeciwnym razie rada związkowa poleci rządowi w newszatelstwie, który ma poruczone dalsze śledztwo tej sprawy, aby go zakazał. Wedle tego należy sprostać doniesienia inne o tej sprawie.

Pociągi przybywają:

Od 15 października 1878 r.

Z Krzyża do Poznania:

Pociąg osobowy klasa 1-3 o 4 godzinie 42 minut rano.	
Pociąg mieszany " 2-4 o 6 " 12 " przed poł.	
Pociąg osobowy " 1-4 o 3 " 39 " po południu.	
Pociąg mieszany " 2-4 o 9 " 9 " wieczorem.	

Z Wrocławia do Poznania:

Pociąg osobowy (z Leszna) klasa 1-4 o 8 godzinie 17 minut przed poł.	
Pociąg osobowy " 1-3 o 10 " 47 " " "	
" " 1-4 o 5 " 23 " po południu.	
" " 1-3 o 11 " 22 " wieczorem.	

Z Bydgoszczy-Torunia do Poznania:

Pociąg mieszany (z Gniezna) klasa 1-4 o 8 godzinie 9 minut przed poł.	
Pociąg osobowy " 1-3 o 10 " 15 " " "	
" " 1-4 o 3 " 34 " po południu.	
" " 1-4 o 9 " 56 " wieczorem.	

Z Frankfurtu n. Odry do Poznania:

Pociąg mieszany klasa 1-4 o 9 godzinie 48 minut przed poł.	
Pociąg osobowy " 1-4 o 3 " 5 " po południu.	
Pociąg pospieszny " 1-3 o 5 " 51 " " "	
Pociąg osobowy " 1-4 o 9 " 50 " wieczorem.	

Z Kłuczborka do Poznania:

Pociąg osobowy (z Ostrowa) klasa I-IV o godzinie 9 minut 56 przed poł.	
Pociąg osobowy " I-IV o " 2 " 37 po południu.	
Pociąg mieszany " II-IV o " 7 " 13 wieczorem.	

Pociągi odjeżdżają:

Od 15 października 1878 r.

Z Poznania do Krzyża:

Pociąg mieszany klasa 2-4 o 5 godzinie 40 minut z rana.	
Pociąg osobowy " 1-4 o 11 " 2 " przed poł.	
Pociąg mieszany " 2-4 o 6 " 2 " po poł.	
Pociąg osobowy " 1-3 o 11 " 34 " wieczorem.	

Z Poznania do Frankfurtu-Gubeny:

Pociąg osobowy klasa 1-4 o 4 godzinie 55 minut rano.	
Pociąg pospieszny " 1-3 o 10 " 22 " przed poł.	
Pociąg osobowy " 1-4 o 4 " 2 " po poł.	
Pociąg mieszany " 1-4 o 6 " 10 " wieczorem.	

(do Zbaszynia).

HANDEL, PRZEMYSŁ I GOSPODARSTWO.

Kursa telegraficzne.

SZCZECIN, 13 grudnia 1878.

Pszennica bez zmiany.	Okowita słabo.	
na kwiecień-maj 177 50	w miejscu 51 40	
na maj-czerwiec 179 50	na grudzień 50 80	
Żyto spok.	na grudzień-styczeń 50 50	
na	na kwiecień-maj 51 70	
na grudzień 118 50	Owies	
na kwiecień-maj 119 50	na	
Olj rzep. słabo.	Olj skalny	
na grudzień 55 50	na grudzień 9 60	
na kwiecień-maj 57 50		

BERLIN, 13 grudnia 1878.

Pszennica trzyma się.	Galicjany	
na kwiecień-maj 167 50	Ak. kolei march.-pozn.	101 50
na maj-czerwiec 180	Ak. kol. kolon.-mind.	—
Żyto trzyma się.	Obliży długu państwa	92 10
na grudzień 120	Pozn. 4% listy zast.	94 70
na kwiecień-maj 121	rentowe	95 10
na maj-czerwiec 121 50	Austriackie banknoty	173 40
Olj rzep. słabo.	Austr. renta złota	62 80
na grudzień 56 20	Austr. losy z r. 1860	109 10
na kwiecień-maj 57 30	Italy	74 25
Okowita słabo.	Amerykany	99 40
w miejscu 52 70	Ramny	34 30
na grudzień 52 40	Rosyjskie banknoty	197 60
na kwiecień-maj 53 10	Rosyjsk. poz. ang. 1871 r.	81 25
na maj-czerwiec 53 30	„asyg. prem. 1866.	143 10
Owies	Polskie listy likwidac.	54 80
na wiosnę 116	Austr. akcje kredytowe	400
	Kolj żelazna państwowa	444
	Lombardy	—

Wypowiedziano: żyta 150 węcpli. okowity — litrów. spokojne.

Berlin, dnia 12 grudnia 1878.

Przy ukończeniu dziś ciągnięcia III klasy 159 królewsko-pruskiej loteryi padły następujące wygrane:

(Numery, przy których nie podana w nawiasach wygrana, wygrywają 135 marek.)

7 8 63 91 105 77 247 (180) 50 72 330 32 85 451 57 (150) 536 685 88 (180) 742. 1008 36 53 80 216 69 81 357 487 96 509 92 617 22 (150) 55 83 723 41 58 (150) 70 829 (240) 37 55 907 45. 2022 63 67 93 103 30 97 (150) 99 222 42 56 62 (150) 63 84 354 405 614 63 716 39 63 (150) 83 840 47 55 932. 3009 41 83 110 46 80 208 (150) 26 82 (240) 305 84 445 540 729 81 51 98 978. 4100 11 49 94 211 77 80 372 427 77 591 618 73 88 739 811 17 26 62 915 32 74. 5048 127 83 253 (150) 87 314 22 81 400 18 20 46 87 592 708 57 73 960. 8041 97 (300) 104 12 47 99 208 57 378 97 475 519 641 44 (150) 720 35 825 41 (150) 66 74 963 73. 7013 26 59 123 71 350 445 65 75 95 577 658 59 77 732 33 88 830 54 964 75. 8085 99 115 226 324 97 35 58 414 17 41 46 49 67 505 6 54 70 85 694 735 822 64 938. 9004 28 299 350 420 24 502 30 71 87 621 25 35 819 55 971 83 87.

10035 71 84 99 203 6 44 57 320 47 48 95 417 34 39 66 79

315 16 46 71 97 418 46 50 125 75 675 89 739 95 818 53 953. 430063 6 (150) 35 57 76 97 145 46 251 97 300. 73 83 89 93 536 68 626 53 704 14 34 79 830. 44007 38 118 29 17 74 77 84 216 302 30 83 520 (150) 42 64 84 631 71 (150) 73 56 705 75 803 20 89 938. 45032 127 56 64 206 69 96 310 479 54 71 79 692 24 794 (150) 809 22 92 351 73. 46019 123 150 367 410 50 58 503 21 (180) 47 64 84 350 34 43 (150) 75 (150) 756 59 843 904 52 61. 47012 61 97 182 96 (150) 224 311 431 35 88 55 92 544 99 615 18 97 740 97 99 844 912 49 65 35 88. 48136 50 324 55 (240) 81 495 553 64 708 (180) 73 809 22 88 908 18 22 42. 49072 102 57 79 96 309 30 (300) 575 640 95 721 28 54 88 827 994. 50090 134 214 83 35 319 34 41 46 (180) 405 14 582 628 79 98 710 33 963. 51080 94 149 82 269 76 79 505 35 (180) 75 93 661 65 87 759 86 826 905 45 76 97. 52026 33 74 101 243 86 303 63 67 68 98 (150) 412 71 641 822 39 88 936 67 78 99. 53010 320 64 70 78 456 68 525 29 52 717 (180) 68 69 811 951 (150) 59. 54036 60 334 45 51 (150) 575 (150) 600 88 722 806 57 92 902 49. 55015 69 112 24 (150) 77 279 (150) 358 60 73 474 529 45 71 (150) 672 746 66 79 931 39 70. 56004 22 37 48 (150) 60 81 178 99 206 (150) 49 50 (150) 321 74 (150) 439 73 83 633 43 767 813 83 96 921 29. 57049 (300) 145 92 204 44 72 304 (150) 69 464 51 42 23 79 638 83 716 30 (180) 27 56 (150) 834 49 56 96 93 936 (150) 43. 58042 73 73 110 56 291 92 390 45 578 64 96 709 81 830 926. 58057 97 (150) 161 246 52 83 330 51 57 428 61 66 507 75 636 44 68 78 747 51 59 (180) 813 29 (180) 904 49. 60154 50 (227) 150 324 64 74 97 411 39. 594 730 814 93 912. 61027 50 (150) 53 108 12 44 89 230 31 341 402 35 95 556 64 620 50 67 (300) 70 739 69 817 34 90 931 (240) 38. 62070 97 127 29 247 321 455 522 75 612 13 44 749 75 94. 63070 97 63014 26 71 79 91 103 31 32 288 372 423 44 76 555 604 9 71 83 718 849 68 (150) 85 917 28 95. 64007 11 27 33 65 231 32 35 406 45 537 650 722. 65011 74 113 27 30 215 318 432 571 (150) 72 644 49 83 722 60 (150) 74 884 95 98 916 29 49. 66026 58 106 20 32 72 207 16 45 321 16 42 63 72 523 48 55 57 62 630 70 716 89 804 52 78 900 7 48. 67017 39 45 56 180 96 323 68 305 64 85 86 92 464 98 502 (180) 5 (300) 44 727 78 (150) 82 (150) 93 (240) 800 6 69. 68019 (150) 57 101 (300) 289 330 (240) 56 80 402 (1500) 8 94 (150) 553 57 93 94 634 734 557 65 68 908 70. 69012 19 77 88 115 43 51 (150) 69 84 230 33 63 81 305 14 76 429 542 604 85 707 72 808 25 39 919 82 89 97. 70013 52 102 235 (150) 43 45 74 87 446 531 56 74 605 6 13 61 (150) 69 79 739 (180) 808 17 28 41 928. 71277 340 65 68 74 473 77 78 513 29 60 661 95 712 40 821 960 75. 72000 9 186 214 40 320 50 407 59 60 588 612 13 711 21 35 59. 859 966 81. 73005 19 43 84 110 20 27 71 94 396 438 (150) 66 571 73 75 644 48 49 92 774 840 957 77 (150) 80 81. 74000 43 127 60 231 49 80 (150) 416 41 72 80 515 21. 75000 28 51 52 54 64 65 96 849 66 935 56 71. 76045 68 23. 77000 550 60 688 91 929 30. 78014 114 35 335 68 484 (150) 534 4 657 67 85 722 42 863 918 (150) 81. 77111 72 (6000) 262 76 92 432 38 59 86 88 530 36 51 623 30 44 50 95 98 882 93 (150) 951 74. 78045 107 97 201 82 (150) 810 24 34 69 82 89 421 89 503 15 49 706 20 855 67 925. 79019 53 78 123 254 (180) 61 384 415 16 17 508 17 29 48 72 77 633 34 85 771 75 (180) 82 816 51 64 76 (15000) 96 997. 80112 270 317 30 37 77 436 48 553 639 47 63 68 69 763 898 903 68. 81036 51 70 172 284 326 65182 (150) 737 54 (300) 60 960 65. 82004 (150) 45 49 128 79 83 219 33 381 425 64 69 70 87 707 51 69 810 33 84. 83240 46 74 304 74 30 571 849 910 19 45 52 75. 84018 49 65 86 98 (300) 160 64 82 217 32 85 89 813 40 78 457 90 618 56 849 910 40 80 (150). 85095 249 73 76 710 (150) 35 40 467 88 593 607 37 81 747 803 36. 86017 18 27 76 100 15 35 78 229 36 305 55 90 412 524 91 712 19 36 69 874 98 379 90. 87022 65 188 301 4 (300) 82 460 84 503 55 70 601 (150) 5 34 51 (150) 95 708 62 407 66 990. 88014 144 58 252 (180) 85 90 (150) 319 95 83 838 562 64 (150) 58 80 730 34 39 52 68 93 869 918 21 85. 89001 4 65 91 185 92 (180) 94 213 34 68 82 875 411 29 57 526 66 76 670 702 42 832 63 932 50 57. 90032 124 54 99 254 95 98 342 76 86 98 436 47 61 87 563 82 609 (180) 25 75 121 42 803 16 938 52. 91012 19 115 243 80 (150) 338 46 59 458 99 511 38 40 74 88 712 29 57 75 839 58 922 65 92. 92030 66 82 294 300 51 443 81 (150) 507 31 667 76 82 (180) 714 87 804 37 67. 93042 76 (150) 105 14 33 (150) 264 354 59 78 433 538 67 602 16 20 35 764 865 992. 94006 15 124 25 59 210 77 39 347 67 73 85 442 48 94 (150) 668 69 708 40 49 52 53 84 87 90 827 (150) 47 55 918 35.

Cena wypowiedzialna — Wypowiedzialno —, otr. na grudzien 111 ofiarow, grudzien-styczen 111 ofiar, styczen-luty 111 ofiar, kwiecień-maj 113 ofiar.
Okowita: cicho.

Cena wypowiedzialna — Wypowiedzialno —, litrow, na grudzien 49.10 plac, styczen 49. — plac, luty 49.40 — plac, marzec 49.80 pl., kwiecień 50.30 plac, kwiecień-maj 50.60 pl., maj 50.90 plac, czerwiec 51.60 pl., lipiec 52.40 plac, sierpień 53.20 plac.
Okowita w miejscu (bez beczki) 49.60 ofiar.

(W.) Poznań, 13 grudnia. **Ceny maki Pszenica** nr. 0 i 1 13.50-40 — marek, rżana nr. 0 i 1 9.95-50 — marek per 50 kilo.

(Sprawozdanie urzędowe).
Zyto: Nie zawierano interesów.
Okowita: cena wypowiedzialna i regulacyjna 49.10, na grudzien 49.10 —, styczen 49. —, luty 49.30, marzec 49.70, kwiecień-maj 50.60, maj —.

Wypowiedzialno: —, litrow.
Okowita w miejscu (bez beczki) —, m.

(Sprawozdanie giełdowe). **Poznań, 13 grudnia.**
4% nowe listy zastawne pozn. 94.50. 4% nowe listy rentow. pozn. 95.10. 5% powiatowe obligacje 101. — 4% powiatowe obligacje —. 3 1/2% szlaskie listy zastawne 86.50. 4% szlaskie listy rentow. 96.70. Kwilecki, Potocki i Sp. (Bank rolnicy) 52. —. Pozn. akcyjne Stowarzyszenie sprytowe 35. —. Poznański bank prowincjonalny 100. — 4 1/2% pruska pożyczka ukonsolid. 105.10. 3 1/2% premialowa pożyczka państwowa z 1855 r. —. 3 1/2% obligi długu państwa 92. —. Marchijsko-pozn. kolei żelaznej 14.50. Marchijsko-pozn. k. z. 5% akc. zakł. 87. —. Starogardsko-pozn. k. z. 100.50. Warszawsko-wiedeński k. z. 174. —. Austriackie noty bankowe 173.50. Polskie likw. listy 54.50. Rosyjskie noty bankowe 198. — m.

Ceny targowe		Towar	
w mieście Poznań dnia 13 grudnia 1878 roku.		piękny.	średni.
Pszenicy szefel po 50 kilo	8 50	7 95	7 35
Zyto	5 85	5 60	5 10
Jęczmienia	6 30	5 60	5 50
Owsa	6 30	5 50	5 —
Grochu do gotow	6 40	6 20	6 —
na paszę	6 60	5 40	5 30
Rzepak zimowy	—	—	—
Rzepak zimowy	—	—	—
Rzepak latowy	—	—	—
Rzepak latowy	—	—	—
Tatarki	—	—	—
Kartofli	1 80	1 60	1 50
Wyki	—	—	—
Zubini żółt.	—	—	—
niebiesk.	—	—	—
Koniczyny czerw.	—	—	—
białej	—	—	—
Grochu białego	—	—	—

Giełda bydgoska, 12 grudnia.
Pszenica 140-166 m., najpiękniejsza nad notowania.
Zyto 104-115 m.
Owies 100-114 m., ciężki obcy droższy.
Jęczmień wielki 116-128 m., mały 100-115 m.
Zubini żółty 65-70, niebieski 60-65 m.
Wszystko per 1000 kilo, wedle gatunku i wagi efekt.
Okowita 50.50 m. per 100 litrów a 100 proc.

Ceny targowe
w mieście Bydgoszczy z dnia 11 grudnia 1878.

85 funt. pszenicy	6 marek 70 fen.	7 marek 39 fen.
80	4	—
70	—	4
60	—	4
50	—	4
40	—	4
30	—	4
20	—	4
10	—	4
0	—	4

Gdańsk, 12 grudnia.
Sprawozdanie J. Fajana.
Stan powietrza: mały przymrozek. Wiatr zachodni.
Targ dzisiejszy na pszenicę znów bardzo słabo ożywiony; pokup znalazły tylko wyborowe gatunki. Jara obszerna 129 funt. 156 m., jara 129, 130 funt. 162 m., czerwona 119 funt. 153 m., jasno-pszta 124—129 funt. 170—177 m., wysoko-pszta i szklista 130—132 funt. 178, 179, 180, 182, 183, 185 za tonę.

Konkurseröffnung.
Köngl. Kreisgericht zu Gnesen.
Erste Abtheilung.
Gnesen, d. 9 December 1878, Mittags 12 Uhr.
Ueber den Nachlass des zu Gnesen den 5 December 1877 verstorbenen Probstes Bronislans Alexander Make ist der gemeine Konkurs im abgekürzten Verfahren eröffnet.
Zum einstweiligen Verwalter der Masse ist der Kaufmann Carl Rosenberg hier bestellt. Die Gläubiger des Gemeinschuldners werden aufgefordert, in dem auf den 20 December 1878, Vormittags 11 Uhr in unserm Instruktionsszimmer vor dem Kommissar, Herrn Kreis-Gerichts-Rath BUSSE, anberaumten Termin die Erklärungen und ihre Vorschläge zur Bestellung des definitiven Verwalters abzugeben.
Allen, welche von dem Gemeinschuldner etwas an Geld, Papieren oder anderen Sachen in Besitz oder Gewahrsam haben, oder welche an ihn etwas verschuldet, wird aufgegehen, nichts an denselben zu verabfolgen oder zu zahlen, vielmehr von dem Besitze der Gegenstände bis zum 9 Januar 1879 einschliesslich dem Gericht oder dem Verwalter der Masse Anzeige zu machen und Alles mit Vorbehalt ihrer etwaigen Rechte ebenfalls zur Konkursmasse abzuliefern. Pfandhaber und andere mit denselben gleichberechtigte Gläubiger des Gemeinschuldners haben von den in ihrem Besitz befindlichen Pfandstücken nur Anzeige zu machen.
Zugleich werden alle diejenigen, welche an die Masse Ansprüche als Konkursgläubiger machen wollen, hierdurch aufgefordert, ihre Ansprüche, dieselben mögen bereits rechtshängig sein oder nicht, mit dem dafür verlangten Vorrecht bis zum 20 Januar 1879 einschliesslich bei uns schriftlich oder per Protocoll anzumelden und demnächst zur Prüfung der sämtlichen innerhalb der gedachten Frist angemeldeten Forderungen, auf den 24 Januar 1879, Vorm. 11 Uhr in unserm Gerichtssaal vor dem genannten Kommissar zu erscheinen.
Wer seine Anmeldung schriftlich einreicht, hat eine Abschrift derselben und ihre Anlagen beizufügen. (6179)
Jeder Gläubiger, welcher nicht in unserm Amtsbezirk seinen Wohnsitz hat, muss bei der Anmeldung seiner Forderung einen am hiesigen Orte wohnhaften oder zur Praxis bei uns berechtigten auswärtigen Bevollmächtigten bestellen und zu den Akten anzeigen. Diejenigen, welchen es hier an Bekanntschaft fehlt, werden die Rechtsanwalte Justiz-Räthe Kellermann, Ellerbeck und Hertzer und Rechts-Anwalt Meinhard, hier zu Sachwaltern vorgeschlagen.

Losy koloniskiej Flory
do loteryi na rzecz
Głównie wygrane wartości 15,000, 10,000, 8,000 3,000, 2,000, 5 po 1000 M. itd.
Wygrane główne wypłacają się na życzenie wygranych z stratą 15% i w gotówce.
Clagnienie odbędzie się w dniu 30 grudnia r.b.

Wyszła broszura pt.: (5714)
Solidarność
a
jawnosc i tolerancja,
przez J. K.,
którą za cenę 75 fen. zamawiać można przez księgarnie i w
DRUKARNI
J. I. Kraszewskiego (dr. Lebiński)
w Poznaniu.

Antykwarja E. Calliera
poleca
20 tomów
powieści i innych utworów beletrystycznych za cenę 10 marek.
Antykwarja polska
E. Calliera w Poznaniu
poszukuje
Przeglądu Poznańskiego: Rok 1849, tomu IX poszyt II.
Knięzy: Wiara, prawosławna, Wilno 1704 (z dodatkami)
Zielinskiego Gustawa tomu różnych poezji
Krewy Leona: Obrona Jedności Cerkiewnej, Wilno 1617 (lub też 1614)
Kojalowiec W.: Miscellanea rerum ad statum ecclesiasticum M. D. Lit. pertinent. Wilno 1650.
Rogalskiego Józefa dz. p. n. Sztuka budowlnictwa na swoje porządku podzielona. Poznań 1760 i Warszawa 1775.
Przeglądu Polskiego pojedynczych tomów i zeszytów.
Drzewieckiego: Pamiętników, wydanych przez Kraszewskiego.
Encyklopedji powszechnej, wyd. Orgelbranda, pojedynczych zeszytów, począwszy od zeszytu 108.

Księgarnia J. Jolowicza w Poznaniu, Rynek 4. poleca dla dzieci na gwiazdkę w nowym, porynie ilustrowanym kolorowym wydaniu
KOPCIUSZKA
za 2 M. 25 fen.
oraz wielki wybór wszelkich książek dla młodzieży po jak najniższych cenach.
Józef Jolowicz,
(6125) Poznań, Rynek 4.

Wagidy do bydła,
na których, zważywszy 15 do 30 cent., najnowszy ulepszonej konstrukcji, polecają jak najtaniej (5876)
Bracia Lesser
w Swarzędzu.

W osobnej odbitce z Dziennika Poznańskiego wyszło dziełko p. t.: Nad Bugiem
obrazek ludowy w 3 aktach przez **
jest do nabycia po cenie 50 fen. a z przesyłką 60 fen. w Eksp. Dzien Pozn. i we wszystkich księgarniach.

Pokarm dla dzieci.
Dla wzmocnienia dzieci słabych i delikatnych piersi, żółtka, cierpiących na niedokrwistość, najlepszym pokarmem jest **RACHOUT A-RAESKIE**, produkt pożywny i wzmacniający, przygotowany przez P. Delangrenier w Paryżu. (33)
Skład w Poznaniu w aptece p. dr. Mankiewicz.

Oliwę do machin, smarowidło na osie, petroleum najlepsze, sól kuchenną i bydlęcą, kuchy rzepakowe i lniane świeże wagonami i pojedynczo, jako też **mydła szczeniackie do prania,** (6175) **krochmal pszeniczny i ryżowy, świeże woskowe i sterylizowane** poleca po najniższych cenach **R. Barcikowski** Poznań.

Gospodarstwo
obejmujące 130 morgów dobrej pszennej ziemi z odpowiednią ilością łąk, z kompletnymi budynkami, w powiecie krotoszyńskim, jest z wolnej ręki zaraz do nabycia. Reflektujący zechcą się zgłosić pod adrs. SS. Lukowski w Ródzawie pod Koźminem. (6171)

Wagidy do bydła,
na których, zważywszy 15 do 30 cent., najnowszy ulepszonej konstrukcji, polecają jak najtaniej (5876)
Bracia Lesser
w Swarzędzu.

Osiedlilem się w Szublinie.
(6170)
Dr. Gordon,
lekarz praktyczny, chirurg i akuszer.

NA CZAS „GWIAZDKI“
odstawiłem i sprzedaję po zniżonej cenie, dopóki zapas starczy:
wino czerwone Bordeaux (La rose)
dawniej 4.50 M. teraz 3 M. (6164)
wino czerwone Baron Sarget z roku 1869
dawniej 9 M. teraz 7 M.

T. LUZINSKI
GRAND HOTEL DE FRANCE.

LEON KARESKI.
MAGAZYN
piłśniowych kapeluszy i cylindrowych, najnowsze i eleganckie formy zawsze na składzie.
Parasole i parasolki z zaneli i jedwabiu.
Portfele i towary skórzane, największy wybór od najprostszych do eleganckich gatunków.
SZLIPSE I KRAWATY własnej fabryki w najgustowniejszych wzorach.
Kolnierzyki i mankiety dla panów, dam i dzieci.
Piękne towary galanteryjne i biżuterye w najobfitszym wyborze. (4690)
En gros. Rynek 58. En detail.

W Pleszewie na bydłecę tamże trzawę, górną, jest zaraz z wolnej ręki przytętno, korzystnymi warunkami do sprzedania. **posiadłość** składająca się z dwóch domów, muruwaną stodołą, stajnią, remizą, osmioro morgów dobrej roli, wraz z pięknym ogrodem i obszernym placem budowania. Bliższych wiad. udzieli Wpływ. Buchwald kutek, w miejsc. **Donumien Stempuchowo** nać się nówiec poszukuje (6170)

sztuk krów lub jałowców cielných lub świeżo ocielonych, najtaniej rasy szwajcarskiej.

Bona wyższa, Niemka, mowa dobranej po francuzku, jest zuchmiast do umieszczenia za 300 Mr. Bliższa wiadom. w agencji **Fontowicza,** Poznań w Barzawie. (6171)

E. A. Drwoski i Sp. Polwa ulica i maja do umieszczenia od Roku lub od 1 kwietnia 1879, według nowego systemu (Henze) wyształconego gorzalanego oraz pomocnika gorzkiego, któremu bezpłatnie gotów pracować. (6147)

Subjekt
do handlu korzeni i win, obznajmiony z wadzeniem ksiąg handlowych niemiej spendencją tak polską jak i niemiecką, kuje od 1 stycznia r.p. odpowiedniego m. Oferty uprasza do Eksp. Dzien. Pod Nr. 6161.

Służący, żonaty, wolny od wojska, jacy się na obowiązkach leńnych, poznańskie z borowego od 1 kwietnia r.p. żądanie może stawić 200 talar. Kancel. oferty uprasza p. adr. N. W. A. O. poste restante.

Urządnik gospodarczy
który w większych majątnościach przez lat praktykował, z bardzo dobrą reacyami poszukuje pod zarządem chlebow lub starszego urzędn. od 1 stycznia r.p. posady. Adres A. T. Kościan, poste (6172)

Teatr polski w ogrodzie Potocki
W POZNANIU.
W piątek dnia 13 grudnia 1878.
HALKA
opera w 4 aktach Włodz. Wolski muzyka St. Moniuszki.
Pozatek o godzinie